إِثْبَاتُ رُؤْيَةِ اللَّهِ تَعَالَى

جێگیرکردنی بینینی

اللَّهِ تَعَالَى

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی

أَبُو عَبْدُ ٱلرَّحمَٰن

١٤٤٥هـ

بسم الله الرحمن الرحيم

١- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ إِسْمَاعِيلَ، حَدَّثَنَا قَيْسٌ: قَالَ لِي جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ: «كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، إِذْ نَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، فَقَالَ: أَمَا إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا، لَا تُضَامُونَ أَوْ لَا تُضَاهُونَ فِي رُؤْيَتِهِ،

صحيح البخاري | صحيح مسلم

له جەریری کوڕی عبداللەی بەجەلییەوە -ڕەزای خوای لێبێت- دەڵێت: لای پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- بووین وسەیری مانگی کرد لە شەوی چواردەدا (شەوی بەدردا)، وفەرمووی: «ئێوە بە ئاسانی وئاسوودەیی پەروەردگارتان دەبینن هەروەکو چۆن ئەم مانگە دەبینن، بۆ بینینی تووشی هیچ ناڕەحەتی وپاڵەپەستۆیەک نابن،

٢- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، حَدَّثَنَا أَبُو عُمَرَ حَفْصُ بْنُ مَيْسَرَةَ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ⊠: «أَنَّ أُنَاسًا فِي زَمَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَعَمْ، هَلْ تُضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ الشَّمْسِ بِالظَّهِيرَةِ، ضَوْءٌ لَيْسَ فِيهَا سَحَابٌ، قَالُوا: لَا، قَالَ: وَهَلْ تُضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، ضَوْءٌ لَيْسَ فِيهَا سَحَابٌ، قَالُوا: لَا، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَا تُضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا كَمَا تُضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ أَحَدِهِمَا،

صحيح البخاري

له أبو سيعد الخدري وه رضي الله عنه ، كەسانێک لەسەردەمی پێغەمبەردا صلى الله عليه وسلم وتیان : ئەی پێغەمبەری الله ئایا پەروەردگارمان ئەبینین له ڕۆژی دواییدا.؟ ، پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی : بەڵێ ، ئایا ئێوه «جیاوازی له نێوانتاندا دروست ئەبێ له بینینی خۆر به نیوەڕۆدا کاتێک ڕوناکیەک بێت بەبێ هەور.؟ وتیان : نەخێر ، پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی : ئایا ئێوه «جیاوازی له نێوانتاندا دروست ئەبێ له بینینی مانگ له شەوی بدردا « له دوای شەوی حەوتەوه تا چوارده » کاتێک ڕووناکیەک بێت بەبێ هەور.؟ وتیان : نەخێر ، پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی : جیاوازی له نێوانتاندا دروست نابێ له بینینی الله عز وجل له ڕۆژی دواییدا تەنها وەک ئەو جیاوازیه نەبێ که دروست بووه له نێوانتادا له بینینی هەر یەکێکیان « واته : هەروەک چۆن له له بینینی خۆر و مانگ هیچ دوو کەسێکتان ناڵێن خۆرمان نەبینی و مانگمان نەبینی لەو حاڵەتەدا بەهەمان شێوەش ئەبێ بینی الله عز وجل »

٣- حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ مَيْسَرَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ ، عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى ، عَنْ صُهَيْبٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، قَالَ: يَقُولُ اللهُ : تُرِيدُونَ شَيْئًا أَزِيدُكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: أَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوهَنَا؟ أَلَمْ تُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَتُنَجِّنَا مِنَ النَّارِ؟ قَالَ: فَيُكْشَفُ الْحِجَابُ، فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَى رَبِّهِمْ .»

صحيح مسلم

لە سوهەیبی کوڕی سینانەوە -ڕەزای خوای لێبێت- کە پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دەفەرموێت: «ئەگەر خەڵکی بەهەشت بچنە بەهەشتەوە، خوای گەورە -تبارك وتعالى- دەفەرموێت: «ئایا حەز دەکەن شتی زیاترتان پێببەخشم؟» دەڵێن: ئایا ڕوومان سپی وگەش نەکرد؟ ئایا ئێمەت نەکردە بەهەشتەوە وڕزگارمانت نەکرد لە دۆزەخ؟ خوای گەورە پەردەکە لادەدات، هیچ شتێک لەوانەی پێیان بەخشراوە وەکو بینینی پەروەردگار لە لایان خۆشەویست نابێت»

٤- حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ بُهْلُولٍ الْأَنْبَارِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ وَكِيعًا، يَقُولُ: «مَنْ رَدَّ حَدِيثَ (٢٣٢) إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنْ قَيْسٍ، عَنْ جَرِيرٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِي الرُّؤْيَةِ فَاحْسِبُوهِ مِنَ الْجَهْمِيَّةِ

السنة لعبد اللّٰه

إسحاق کوڕی بهلول الأنباري، وتی : گوێم لە وکیع بوو دەیفەرموو : هەر کەسێك فەرموودەی : إسماعيل کوڕی أبي خالد، لە قيس، لە جرير رضى الله عنه، لە پێغەمبەرەوە ﷺ دەربارەی بینینی الله لە ڕۆژی قیامەت ڕەتبکاتەوە، ئەوە حسابی جەهمیەکانی بۆ بکەن.

٥- حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ، قَالَ : سَمِعْتُ يَزِيدَ بْنَ هَارُونَ، لَمَّا فَرَغَ مِنْ حَدِيثِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ قَيْسٍ، عَنْ جَرِيرٍ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّكُمْ تَرَوْنَ رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ كَمَا تَرَوْنَ الْقَمَرَ، فَلَمَّا فَرَغَ مِنْهُ، قَالَ يَزِيدُ : مَنْ كَذَبَ بِهَذَا الْحَدِيثِ فَهُوَ بَرِيءٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَمِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

السنة لعبد اللّٰه

أحمد کوڕی إبراهيم الدورقي، وتی : گوێم له یزید کوڕی هارون بوو کاتێك تەواو بوو له فەرموودەی إسماعیل، له قیس، له جریر، له پێغەمبەرەوە ﷺ : ئێوه پەروەردگارتان دەبینن عز وجل له ڕۆژی قیامەتدا، هەر وەکو چۆن مانگ دەبینن، جا کاتێك تەواو بوو لێی، یزید فەرمووی : هەر کەسێك ئەم فەرموودەیە بە درۆ بخاتەوە، ئەوە بەرییە له الله عز وجل، وە له رسول الله ﷺ .

٦- حَدَّثَنِي لُوَيْنٌ، قَالَ: قِيلَ لِابْنِ عُيَيْنَةَ هَذِهِ الْأَحَادِيثُ الَّتِي تُرْوَى فِي الرُّؤْيَةِ؟ قَالَ: حَقٌّ عَلَى مَا سَمِعْنَاهَا مِمَّنْ نَثِقُ بِهِ وَنَرْضَاهُ.

السنة لعبد اللّٰه

لوين، وتی : وترا : به ابن عيينة ئەم فەرموودانە ئەوەی کە تۆ دەیگێڕیتەوە دەربارەی بینینی الله له ڕۆژی قیامەت؟ فەرمووی : حەقە لەسەر ئەوانەی لێمان بیستوون لەوانەی کە متمانەمان پێیانەو لێیان ڕازین.

٧- حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ مُسْلِمٍ، عَنْ حُذَيْفَةَ: «﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦]»، قَالَ: «النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ اللَّهِ

المصنف لإبن أبي شيبة

حذيفة اللّٰه لێی ڕازیبێت سەبارەت بە ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦]»
دەڵێ سەیرکردنی ڕووی اللّٰه یە

٨- حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ لَيْثٍ، عَنِ ابْنِ سَابِطٍ: ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦] قَالَ: النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ اللَّهِ

المصنف لإبن أبي الشيبة

ابن اسباط سەبارەت بە ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦]» دەڵێ : سەیری ڕووی اللّٰه دەکەن

٩- حَدَّثَنِي زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى الْوَاسِطِيُّ، ، حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ، نا أَبِي، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ الْبَجَلِيِّ، قَالَ: قَرَأَ أَبُو بَكْرٍ أَوْ قُرِئَتْ (٢٥٧) عِنْدَهُ: " ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦] فَقَالَ: «هَلْ تَدْرُونَ مَا الزِّيَادَةُ؟ النَّظَرُ إِلَى رَبِّنَا»

السنة لعبد اللّٰه

عامر كوڕی سعد الجبلي دەڵێت : أبو بكر رضى الله عنه ئەم ئایەتەی خوێندەوە یان لەلای خوێندرایەوە : ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس : ٢٦] فەرمووی : ئایا دەزانن ﴿الزِّيَادَةُ﴾ چیە؟ ڕوانینە بۆ پەروەردگارمان عز وجل.

١٠- حَدَّثَنِي أَبِي رَحِمَهُ اللَّهُ، نا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، نا شُعْبَةُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ : فِي هَذِهِ الْآيَةِ : ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس : ٢٦] قَالَ : الزِّيَادَةُ النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ الرَّحْمَنِ عزوجل.

السنة لعبد اللّٰه

له أبي إسحاق، له عامر كوڕی سعد، دەربارەی ئەم ئایەتە : ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس : ٢٦] فەرمووی : ﴿الزِّيَادَةُ﴾ ڕوانینە بۆ ڕووخساری الرحمن عز وجل .

١١- حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ، نا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِيُّ : فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٢] قَالَ : نَضَّرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ تِلْكَ الْوُجُوهَ حَسَّنَهَا لِلنَّظَرِ إِلَيْهِ.

السنة لعبد الله

محمد كوڕی كعب القرظي، دەربارەی وتەی عز وجل : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٢] فەرمووی : الله عز وجل ئەو ڕووخسارانە درەوشاوە دەكات، جوانی دەكات بە ڕوانین بۆی .

١٢- حَدَّثَنِي أَبُو سَهْلٍ الْهَمَذَانِيُّ، نا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ، عَنْ هُشَيْمٍ، عَنْ فِطْرِ بْنِ خَلِيفَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ الْجُمَحِيُّ : ﴿إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٣] قَالَ : إِلَى وَجْهِ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ .

السنة لعبد الله

عبد الرحمن كوڕی سابط الحجمي : ﴿إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾[القيامة : ٢٣] فەرمووی : بۆ ڕووخساری پەروەردگاريان دەڕوانن .

١٣- حَدَّثَنِي أَبِي، نا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ، وَحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَا : حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، عَنِ الْحَسَنِ : فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٣] قَالَ : النَّاضِرَةُ : الْحَسَنَةُ حَسَّنَهَا اللَّهُ بِالنَّظَرِ إِلَى رَبِّهَا عَزَّ وَجَلَّ وَحَقَّ لَهَا أَنْ تُنَضَّرَ وَهِيَ تَنْظُرُ إِلَى رَبِّهَا جَلَّ جَلَالُهُ .

السنة لعبد اللّٰه

حەسەنی بەصری دەربارەی وتەی عز وجل : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٣] فەرمووی : ﴿الناضرة﴾ : جوانی، الله جوانی دەكات بە ڕوانین بۆ پەروەردگاریان عز وجل، وە حەقی ئەوەی هەیە كە درەوشاوە (جوان) ببێت، لە كاتێكدا سەیری پەروەردگاری دەكات جل جلاله.

١٤- حَدَّثَنِي أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ، نا شَرِيكٌ، عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ مُجَاهِدٍ : فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٢] قَالَ : ضَاحِكَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ .

السنة لعبد اللّٰه

موجاهید دەربارەی وتەی عز وجل : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٢] فەرمووی : بە پێكەنینەوە دەڕوانن بۆ پەروەردگاریان .

١٥- حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ الصَّاغَانِيُّ، نا أَبُو نُعَيْم، نا سَلَمَةُ بْنُ سَابُورَ، عَنْ عَطِيَّةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٢] يَعْنِي : حُسْنَهَا ﴿إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٣] قَالَ : نَظَرَتْ إِلَى الْخَالِقِ عَزَّ وَجَلَّ .

السنة لعبد اللّٰه

ابن عباس رضى الله عنه دەفەرمووێ: ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٢] واته : جوانن، ﴿إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة : ٢٣] دەفەرمووێ : دەڕوانن بۆ خالق عز وجل .

١٦- حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ، نا مُضَرُ الْقَارِئُ، نا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زَيْدٍ، قَالَ : سَمِعْتُ الْحَسَنَ، يَقُولُ : لَوْ عَلِمَ الْعَابِدُونَ فِي الدُّنْيَا أَنَّهُمْ لا يَرَوْنَ رَبَّهُمْ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْآخِرَةِ لَذَابَتْ أَنْفُسُهُمْ فِي الدُّنْيَا .

السنة لعبد اللّٰه

عبد الواحد کوڕی زيد دەڵێت : گوێم له حسن (البصري) بوو دەیفەرموو : ئەگەر عیبادەتکاران له دونیادا بیانزانیایه که پەروەردگاریان عز وجل نابینن له ئاخیرەت ـدا، ئەوا هەر له دونیادا نەفسیان دەتوایەوە .

١٧- حَدَّثَنِي سُرَيْجُ بْنُ يُونُسَ، نا يَحْيَى بْنُ يمَانٍ، عَنْ أَشْعَثَ بْنِ إِسْحَاقَ الْقُمِّيِّ، قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ : أَظُنُّهُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي الْمُغِيرَةِ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ : إِنَّ أَفْضَلَهُمْ مَنْزِلَةً يَعْنِي : أَهْلَ الْجَنَّةِ الَّذِي يَنْظُرُ فِي وَجْهِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ غُدْوَةً وَعَشِيَّةً.

السنة لعبد اللّٰه

سعيدی كوڕی جبير فەرمووی : باشترينيان لە پلەدا واتە : ئەهلی بەهەشت ئەوەيە دەڕوانێتە ڕووخساری الله عز وجل بەيانی و ئێوارە .

١٨- قَالَ أَبُو الْحَسَنِ : سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ يَقُولُ : سَمِعْتُ بَعْضَ الْمَشَايِخِ يَقُولُ : سَأَلُوا وَكِيعًا عَنْ حَدِيثِ الرُّؤْيَةِ؟ فَحَدَّثَ بِهَا قَالَ : ثُمَّ جَعَلَ يَقُولُ : غُمُّوا الْجَهْمِيَّةَ بِهَذِهِ الْأَحَادِيثِ مَرَّتَيْنِ .

السنة لعبد اللّٰه

عبد اللّٰه دەيووت : گوێم لە هەندێك شێخەكان بوو دەيانفەرموو : پرسياريان لە وكيع كرد دەربارەی فەرموودەی بينينی الله لە ڕۆژی قيامەت؟ جا گێڕايەوە وفەرمووی : جەهميەكان خەفەتبار بكەن بەم فەرموودانە، دوو جار .

١٩- حَدَّثَنَا أَبُو الْقَاسِمِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْبَغَوِيُّ قَالَ: نا حَنْبَلُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ حَنْبَلٍ قَالَ : أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٣] فَهَذَا النَّظَرُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

الشريعة للآجري

حنبل بن اسحاق ووتى ابو عبدالله (احمد بن حنبل) ووتى ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٣] ئەمە ڕوانینە لە اللّٰه تعالى

٢٠- حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ مَخْلَدٍ الْعَطَّارُ قَالَ: نا أَبُو دَاوُدَ السِّجِسْتَانِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ: وَذُكِرَ عِنْدَهُ شَيْءٌ مِنَ الرُّؤْيَةِ فَغَضِبَ وَقَالَ: «مَنْ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُرَى، فَهُوَ كَافِرٌ»

الشريعة للآجري

ابو داود السجستاني دەڵێ گوێم لە احمد بن حنبل بوو وە لەلای باسی شتێک لە ڕوئیە کرا تووڕەبوو و ووتی هەر کەسێک بڵێت اللّٰه تعالى نابینرێت ئەوا کافرە

٢١- حَدَّثَنَا أَبُو مُزَاحِمٍ مُوسَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ يَحْيَى بْنِ خَاقَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عُبَيْدٍ الْقَاسِمَ بْنَ سَلَّامٍ يَقُولُ: «وَذُكِرَ عِنْدَهُ هَذِهِ الْأَحَادِيثُ فِي الرُّؤْيَةِ فَقَالَ: هَذِهِ عِنْدَنَا حَقٌّ، نَقَلَهَا النَّاسُ بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ»

الشريعة للآجري

العباس بن محمد الدوري ووتى گوێم لە ابا عبيد السلام بن قاسم بوو دەیووت : ئەم فەرموودانە سەبارەت بە بینینی اللّٰه بۆی باس کران، ئەویش فەرموویەتی: ئەمانە لای ئێمە ڕاست و حەقن، خەلکی هەندێکیان لە هەندێکیان گواستویانەتەوە
مەبەستی ئەوەیە وەک چۆن هاتوون گێڕدراونەتەوە و قبوڵیان کردووە والله اعلم

٢٢- وَحَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي دَاوُدَ قَالَ: نا أَحْمَدُ بْنُ الْأَزْهَرِ قَالَ: نا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَكَمِ قَالَ: نا أَبِي، عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ (٩٩٤): قِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ : «كُلُّ مَنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ يَرَى اللَّهَ تَعَالَى؟ قَالَ: نَعَمْ»

الشريعة للآجري

عكرمة ووتى به ابن عباس وترا هەموو ئەوانەی دەچنە بەهەشتەوە اللّٰه تعالى ئەبينن.؟ ووتی بەڵێ

٢٣- حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ مَخْلَدٍ الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ السِّجِسْتَانِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ وَقِيلَ لَهُ فِي رَجُلٍ حَدَّث بِحَدِيثٍ، عَنْ رَجُلٍ، عَنْ أَبِي الْعَطُوفِ يَعْنِي أَنَّ اللَّهَ لَا يُرَى فِي الْآخِرَةِ، فَقَالَ: «لَعَنَ اللَّهُ مَنْ حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ ثُمَّ قَالَ: أَخْزَى اللَّهُ هَذَا»

الشريعة للآجري

ابو داود السجستاني ووتی گوێم له احمد بن حنبل بوو و پێی گوترا لەسەر پیاوێک کە فەرموودەیەکی گێڕاوەتەوە، له پیاوێک، له ابو العطوف، واته اللّٰه تعالى له قیامەتدا نابینرێت
جا امام احمد ووتی لەعنەتی اللّٰه لەوەی کە فەرموودەی وا،بگێڕێتەوە پاشان،ووتی اللّٰه تعالى ئەمە ڕسوا بکات

٢٤- وَقَالَ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ: "النَّاسُ يَنْظُرُونَ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَعْيُنِهِمْ

الإبانة الكبرى

مالک بن انس فەرمووی : خەلکی لە قیامەتدا بە چاوی خۆیان سەیری اللّٰه تعالی ئەکەن

٢٥- قَالَ أَحْمَدُ: وَمَنْ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَا يُرَى فِي الْآخِرَةِ، فَهُوَ جَهْمِيٌّ وَقَدْ كَفَرَ،

وَقَالَ: يَنْظُرُونَ إِلَى رَبِّهِمْ، وَيَنْظُرُ إِلَيْهِمْ، وَيُكَلِّمُونَهُ، وَيُكَلِّمُهُمْ كَيْفَ شَاءَ، وَإِذَا شَاءَ

الإبانة الكبرى

ابن بطة ئەڵێ احمد بن حنبل ووتی هەر کەسێک بڵێت اللّٰه تعالی نابینرێت لە ئاخیرەتدا ئەوە جەهمیە و کافر بووە
وە وتیشی وە لە پەروەدگاریان،دەڕوانن و پەروەدگاریش لێیان دەڕوانێت وە قسە لەگەل اللّٰه تعالی ئەکەن وە اللّٰه تعالی قسەیان لەگەل دەکات هەرچۆنێک بیەوێت و هەرکاتێک بیەوێت

٢٦- وَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ: قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ﴾ [البقرة: ٢١٠]، ﴿وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا﴾ [الفجر: ٢٢]، فَمَنْ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَا يُرَى، فَقَدْ كَفَرَ

الإبانة الكبرى

ابن بطة ئەڵێ ابو عبدالله مەبەستی امام احمده قەولی الله تعالی﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ﴾ [البقرة: ٢١٠]، وە ﴿وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا﴾ [الفجر: ٢٢]، ی کردە بەڵگە بۆ بینینی الله تعالی و فەرمووی جا هەر کەسێک بڵێت الله نابینرێت ئەوا کافر بووە

٢٧- قَالَ الْأَثْرَمُ: وَسَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، يَقُولُ: مَنْ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَا يُرَى فِي الْآخِرَةِ فَهُوَ جَهْمِيٌّ،

الإبانة الكبرى

الأثرم ووتی گوێم لە ابو عبد الله بوو دەیووت هەر کەسێک بڵێت الله تعالی نابینرێت لە قیامەتدا ئەوە جەهمیە.

٢٨- حَدَّثَنَا ابْنُ الْأَنْبَارِيِّ، قَالَ: ثنا أَبُو الْقَاسِمِ بْنُ سَعِيدٍ الْأَنْمَاطِيُّ صَاحِبُ الْمُزَنِيِّ قَالَ: قَالَ لِي الشَّافِعِيُّ: ﴿كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ﴾ [المطففين: ١٥] دَلَالَةٌ عَلَى أَنَّ أَوْلِيَاءَهُ يَرَوْنَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَبْصَارِ وُجُوهِهِمْ (٦١)

الإبانة الكبرى

أَبُو الْقَاسِمِ بْنُ سَعِيدٍ الْأَنْمَاطِيُّ هاوەڵی موزەنی ووتی : ئیمامی شافیعی پێی ووتم کە قسەی الله تعالی ﴿كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ﴾ [المطففين: ١٥]
دەلالەتی ئەوە ئەکات کە ئەولییائەکانی الله تعالی الله دەبینن بە چاوی ڕوخساریان.

٢٩- وَأَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: ثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَزْهَرِ الْبَارُودِيُّ، قَالَ: ثَنَا مُفَضَّلُ بْنُ (٥٤٩) غَسَّانَ، قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ مَعِينٍ، يَقُولُ: «عِنْدِي سَبْعَةُ عَشَرَ حَدِيثًا فِي الرُّؤْيَةِ كُلُّهَا صِحَاحٌ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

يحيى بن معين ئەڵێ ١٧ حەقدە فەرموودەم لایە سەبارەت بە ڕوئیە (بینینی اللّٰه) هەمووشیان سەحیحن،

ووتم یحیى بن معین یەکێکە لە هەرە گەورە ئیمامەکانی جەڕح تەعدیل لەو پەڕی ئەو عیلمە بووە
جا کە گوتی سەحیحە ئەوا ئیتر هیچ گومانێک نامێنێت تێیاندا

٣٠- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثَنَا أَبُو زُرْعَةَ، ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْمِصْرِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ: أَخْبَرَنِي ابْنُ لَهِيعَةَ، عَنْ أَبِي النَّضْرِ، يَعْنِي سَالِمًا مَوْلَى عُمَرَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْمَرٍ الْقُرَشِيَّ، أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ، كَانَ يَذْكُرُ «أَنَّكُمْ لَنْ تَرَوْا رَبَّكُمْ حَتَّى تَذُوقُوا الْمَوْتَ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

ابو هريرة دەیفەرموو ئێوە پەروەردگارتان نابینن تاوەکو مردن نەچێژن

٣١- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي حَاتِمٍ قَالَ: ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ الشَّيْبَانِيُّ، قَالَ: ثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي الْحَوَارِيِّ، قَالَ: ثَنَا الْمُسَيَّبُ بْنُ وَاضِحٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي بَعْضُ مَشَايِخِنَا قَالَ: قَالَ لِيَ الْأَوْزَاعِيُّ: «إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ يَحْجُبَ اللَّهُ جَهْمًا وَأَصْحَابَهُ أَفْضَلَ ثَوَابِهِ الَّذِي وَعَدَهُ أَوْلِيَاءَهُ حِينَ يَقُولُ: ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٢] ﴿إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٣] فَجَحَدَ جَهْمٌ وَأَصْحَابُهُ أَفْضَلَ ثَوَابِهِ الَّذِي وَعَدَ أَوْلِيَاءَهُ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

المسيب بن واضح ووتى یەكێك لە شێخەكانم بۆی باسكردم ووتی الأوزاعي پێی ووتم : هیوادارم خوای گەورە ڕێگری لە جەهم و هاوەڵەكانی بكات لە باشترین پاداشت كە باشترین پاداشتی ئەو پاداشتەیە كە بەڵێنی پێداوە بە ئەولیاكانی كاتێک فەرمووی ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٢] ﴿إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٣]

جا جەهم و هاوەلانی نكۆلی و ڕێگریان كرد لە باشترین پاداشتی كە وەعدی پێ داوە بە ئەولیائەكانی

٣٢- أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ طَلْحَةَ بْنِ هَارُونَ، أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ الْقَزْوِينِيُّ، قَالَ: ثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الطَّنَافِسِيُّ، قَالَ: قَالَ لِي عَلِيُّ بْنُ زَنْجَلَةَ: وَسَمِعْتُ أَبَا مَرْوَانَ، يَقُولُ: قَالَ ابْنُ عُيَيْنَةَ: «مَنْ لَمْ يَقُلْ إِنَّ الْقُرْآنَ كَلَامُ اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ يُرَى فِي الْجَنَّةِ فَهُوَ جَهْمِيٌّ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

سفيان بن عيينة ووتى هەر كەسێک نەڵێت كە قورئان كەلامى اللّٰە يە وە نەڵێت اللّٰە تعالى دەبينرێ لە بەهەشت ئەوا ئەو كەسە جەهميە

٣٣- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ صَالِحٍ الْحُلْوَانِيُّ، قَالَ: ثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ الْقَطِيعِيُّ، قَالَ: قَالَ عَبَّادُ بْنُ الْعَوَّامِ قَدِمَ عَلَيْنَا شَرِيكٌ، فَقُلْنَا: إِنَّ قَوْمًا يُنْكِرُونَ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ: «إِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا وَالرُّؤْيَةَ وَمَا أَشْبَهَ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ، فَقَالَ: إِنَّمَا جَاءَنَا بِهَذِهِ الْأَحَادِيثِ مَنْ جَاءَنَا بِالسُّنَنِ فِي الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ، وَإِنَّمَا عَرَفْنَا اللَّهَ بِهَذِهِ الْأَحَادِيثِ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

عباد بن العوام وتى: شەريک هاتە لاى ئێمە و پێمان گوت: كەسانێكمان هەيە ئينكارى ئەم فەرموودانە دەكەن، و پەروەردگار دادەبەزێت بۆ ئاسمانى دونيا و وە بينينى پەروەدگار و هاوشێوەى ئەم فەرموودانە، شريک وتى : ئەم فەرموودانە لەلايەن ئەو كەسانەوە بۆمان هێنراون كە سوننەتەكانيان بۆ هێناين سەبارەت بە نوێژ و زەكات و حەج، وە ئێمە لە ڕێگەى ئەم فەرموودانەوە اللّٰە دەناسين

٣٤- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ سَعِيدٍ النَّسَائِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ قُتَيْبَةَ بْنَ سَعِيدٍ، يَقُولُ: «قَوْلُ الْأَئِمَّةِ الْمَأْخُوذُ بِهِ فِي الْإِسْلَامِ وَالسُّنَّةِ: الْإِيمَانُ بِالرُّؤْيَةِ وَالتَّصْدِيقُ بِالْأَحَادِيثِ الَّتِي جَاءَتْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الرُّؤْيَةِ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

٣٥- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ سَعِيدٍ النَّسَائِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ قُتَيْبَةَ بْنَ سَعِيدٍ، يَقُولُ: «قَوْلُ الْأَئِمَّةِ الْمَأْخُوذُ بِهِ فِي الْإِسْلَامِ وَالسُّنَّةِ: الْإِيمَانُ بِالرُّؤْيَةِ وَالتَّصْدِيقُ بِالْأَحَادِيثِ الَّتِي جَاءَتْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الرُّؤْيَةِ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

محمد بن على بن سعيد النسائي ووتى بيستم قتيبة بن سعيد دەيووت ووتەی ئەو ئیمامانەی کە ئیمامن و قسەیان وەردەگیرێت لە ئیسلام و سوننەتدا : باوەڕبوون بە ڕوئیە (بینینی اللّٰه) و بەڕاست دانانی ئەم فەرموودانەی کە لە پێغەمبەری خواوە صلى اللّٰه عليه وسلم هاتوون سەبارەت بە ڕوئیە

٣٦- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي حَاتِمٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو هَارُونَ مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ الْخَزَّازُ قَالَ: ثَنَا يَحْيَى بْنُ الْمُغِيرَةِ، قَالَ: كُنَّا عِنْدَ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ فَذَكَرَ لَهُ حَدِيثَ ابْنِ سَابِطٍ ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦] قَالَ: «الزِّيَادَةُ النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ اللَّهِ قَالَ: فَحَضَرَهُ رَجُلٌ فَأَنْكَرَهُ، فَصَاحَ بِهِ وَأَخْرَجَهُ مِنْ مَجْلِسِهِ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

يحيى بن المغيرة ووتی ئێمە لای جرير بن عبد الحميد بووین جا باسی فەرموودەی ابن سابط ی بۆ کرا ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦] جرير ووتی (الزيادة) ڕوانینە لە ڕووی پەروەدگار، يحيى ووتی : جا پیاوێک لەوێ ئامادە بوو ئینکاری کرد وەری نەدەگرت، جا جرير هاواری بەسەردا کرد و دەریکرد لە مەجلیسەکەی

٣٧- ذَكَرَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثَنَا أَبِي قَالَ: ثنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى الدَّامِغَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ صَالِحُ الْمَرْوَزِيُّ وكَانَ صَاحِبَ قُرْآنٍ قَالَ: «دَسَّ الْجَهْمِيَّةُ إِلَى ابْنِ الْمُبَارَكِ رَجُلاً فَقَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ خدا (٥٦٠) رابان جهان جون ببيند، قَالَ: يَجْشُمُ، يَعْنِي كَيْفَ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: بِالْعَيْنِ»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

ابو بكر صالح المروزي ووتى جەهميەكان پياوێكيان نارده لاى ابن المبارك جا ووتى (به فارسى) ئەى باوكى عبدالرحمن خدا رابان جهان جون ببيند، قَالَ: يَجْشُمُ،

واتا چۆن پەروەدگارمان دەبينين له ڕۆژى قيامەت.؟

ابن المبارک ووتى به چاو دەيبينين.

٣٨- أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ، أَخْبَرَنَا عُمَرُ، قَالَ: ثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ زِيَادٍ، قَالَ: ثنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَحْمُودٍ، بِمَرْوٍ قَالَ: ثنَا عَبْدُ الْكَرِيم بْنُ عَبْدِ اللَّهِ السُّكَّرِيُّ، قَالَ: ثنَا عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ الْغَسَّانِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْمُبَارَكِ عَنْ قَوْلِهِ ﴿مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا﴾ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: «مَنْ أَرَادَ النَّظَرَ إِلَى وَجْهِ خَالِقِهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلَا يُخْبِرْ بِهِ أَحَدًا»

شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة

علي بن المديني الغساني ووتى پرسيارم له ابن المبارك كرد سەبارەت به وتەی اللّه تعالى ﴿مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا﴾ ووتى هەر كەسێک دەيەوێت له ڕووی اللّه تعالى بڕوانێت ئەوا با كار و كردەوەی چاک بكات و بەكەسى ڕانەگەيێنێت،

الحمدللّه به هێز و پشتيوانى اللّه عز وجل توانيم زۆرێک له و بەلگانه بخەمه ڕوو كه هاتوون سەبارەت به بينينى اللّه تعالى له قيامەتدا وه هەر كەسێكيش بينينى اللّه تعالى ڕەت بكاتەوه له قيامەت ئەوا جەهميه و كافر بووه وەک لەو كتێبەدا بۆتانم خستۆته ڕوو

جا ئوومێدم وايه اللّه تعالى بيكات به مايەی پاداشت بۆ من و نيەتيشم پاک بكاتەوه بۆخۆی،

وه هەروەها ئێوەش لێى سوود مەند بن،

وه اللّه تعالى له بينينى خۆی بێ بەشمان نەكات

اللهم آمين

اللهم صل على محمد وآل محمد